

Nr 68.

Av herr **Karlsson** i Granebo m. fl., *angående främjande av en mera tillfredsställande vård av enskilda skogar.*

I dessa dagar, då Sveriges folk mer än någonsin är hänvisat till egna resurser, har skogens betydelse framträtt med ökad styrka. Så länge vår handel med utlandet mer eller mindre obehindrat kan fortgå, utgöra skogens produkter vår viktigaste bytesvara. Dessutom skall skogen lämna drivmedel till våra motorfordon, om importen av bensin stoppas, den skall lämna ersättning för importerade bränslen av olika slag, och den kan vidare komma att tagas i anspråk för framställning av skilda förnödenheter, vilkas import förhindras, eller för framställning av ersättningsprodukter för dessa.

Skogen är den enda naturtillgång som förnyas. Det ligger då vikt uppå att de möjligheter våra skogar ge också på bästa sätt utnyttjas. Detta kan ske dels genom att bereda befintliga skogsbestånd sådan vård, att de lämna största möjliga avkastning, och dels genom nyplantering av skog på sådan mark, som icke vid annan användning lämnar rikare ekonomiskt utbyte. Det måste framhållas att det ingalunda är enbart den enskilde skogsägaren, som har intresse av hur den mark han äger utnyttjas. Det är också ett allmänt intresse — och ej minst ett intresse för kommande generationer — att produktionen hålles uppe på högsta möjliga nivå.

Upprepade gånger har det av skogsvårdens representanter, av kommittéer och utredningsmän framhållits, att tillståndet i våra enskilda skogar icke möjliggör den avkastning eller garanterar det framtidsvärde, som måste anses önskligt, detta oaktat staten med såväl penningbidrag som lagstiftning sökt åstadkomma ett bättre resultat. Det är betydande nationalekonomiska värden, som på så sätt gå till spillo. Riksskogstaxeringens resultat, som väl i huvudsak allt fortfarande äga giltighet, visa att i hela Norrland icke mindre än 37.8 procent av den produktiva skogsmarken har bestånd av mindre tillfredsställande slag och att 17.9 procent äro rent otillfredsställande. För Svealand äro motsvarande siffror 38.3 procent och 21.4 procent samt för Götaland respektive 39.6 och 25 procent. Dessa siffror böra ge anledning till allvarlig eftertanke och detta i alldeles särskild grad därför att man har anledning antaga att huvuddelen av bondeskogarna inrymmas i de mindre tillfredsställande eller helt otillfredsställande bestånden. Den ekonomiska styrka, som skogen utgjort och ännu utgör för huvuddelen av vårt lands lantbrukare, är allvarligt hotad. Svåra konsekvenser kunna yppa sig icke allenast för jordbrukarebefolkningen utan för hela vårt land, därest icke åtgärder vidtagas. Vad här framhållits bestyrkes ytterligare, om man vid en resa genom landet ger akt på skogens beskaffenhet. Man ser längs färde-

vägarna oftare avsevärt större områden, som äro ur skoglig synpunkt otillfredsställande skötta, än sådana med nöjaktig produktion. Bestånden äro ofta glesa och kvalitén undermålig, varför såväl massa- som värdeproduktion ofta icke uppgår till hälften av vad som skulle kunna uppnås.

Den svenska träförädlingsindustrin kämpar för närvarande en hård kamp för att hävda sin plats på gamla exportmarknader. Konkurrenterna ha ännu i stor utsträckning orörda naturtillgångar av skog att hämta råvaran ur, och arbetskostnaderna äro i flertalet andra träexporterande länder avsevärt lägre än hos oss. Skola vi därför kunna hävda vår plats och behålla arbets- och försörjningsmöjligheterna för vårt folk samt förränta de väldiga kapital, som nedlagts i vår träindustri, måste denna få tillgång till högklassig råvara. Sådan skapas dock icke i en handvändning. Dess framställning kräver årtionden.

Då det gäller vården av redan befintliga skogsbestånd bör det ju ligga i den enskilde skogsägarens eget intresse att få så rik avkastning som möjligt av sin skog. Tyvärr synes dock varken insikten om en rationell skogsvårds ekonomiska betydelse eller insikten om vilka åtgärder, som böra vidtagas för att skogen skall lämna största möjliga avkastning, ännu ha trängt så in i det allmänna medvetandet som önskligt vore. *En vidgad upplysnings- och rådgivande verksamhet* i likhet med den som genom *hushållningssällskapens* försorg äger rum på jordbrukets område borde vara ägnad att i avsevärd grad främja det angivna syftet. Det allmännas kostnader härför skulle säkerligen befinnas vara väl använda pengar. Åtgärder för främjande av skogsvården äro så mycket mer påkallade som de skogsägande jordbrukarna endast i mindre grad torde ha blivit delaktiga av de senaste årens jordbrukshjälp.

Bland andra åtgärder, som kunna vidtagas för skogsvårdens främjande, må nämnas ett generellt förbud mot betesgång i skogsmark. Tiden torde nu vara mogen för ett sådant förbud, vars inskränkning i skogsägarens fria förfogande över sin mark måste anses väl motiverad.

Även då det gäller nyplantering av skog torde ett kraftigare ingripande från det allmännas sida vara påkallat. På många håll i södra och mellersta Sverige ha kalmarker uppkommit av olika anledningar, där det icke med stöd av gällande lag kan åläggas vederbörande markägare att verkställa nyplantering. Om här endast skall litas till förnyelse genom självsådd, dröjer det ofta alltför länge innan skälig avkastning kan erhållas av marken. Det vore också obilligt att utan vidare ens med det stöd det allmänna nu lämnar ålägga markägaren att sörja för återväxten, då han i många för att icke säga flertalet fall icke har utsikt att i sin livstid få någon avkastning av det sålunda nedlagda kapitalet. Statsmakterna synas därför böra ingripa med ekonomiskt stöd i större utsträckning och i annan form än som nu lämnas för att stimulera till nyplantering av kalmarkerna.

Ej minst i södra Sverige finnas också avsevärda arealer hedmark, som nu är så gott som värdelös. Såsom skogbärande mark skulle den emellertid kunna ge rik avkastning. Visserligen har skogsplantering den senaste

tiden ägt rum i ganska stor omfattning, men också här kräves ökad stimulans från det allmännas sida för att ett tillfredsställande och tillräckligt snabbt resultat skall kunna uppnås. En sådan stimulans kan anses så mycket mera skälig som allt tyder på att skogens värde snarare kommer att ökas än minskas.

Med hänvisning till vad här ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av en allsidig utredning rörande åtgärder för främjande av en mera tillfredsställande vård av enskildas skogar, därvid särskilt bör beaktas möjligheten av en vidgad upplysnings- och konsulentverksamhet, samt rörande åtgärder i syfte att genom ökat ekonomiskt bistånd till markägare främja skogsplantering på kalmarker och därför lämpliga hedmarker.

Stockholm den 20 januari 1940.

Arvid Karlsson
i Granebo.

Ernst V. Staxäng.

Erik Magnusson
i Tumhult.